

Handleiding schrijfles: Een uitdaging

Vooraf

Taalhandeling: Fictie
Schrijftaak: Verhaal over jezelf als held die een uitdaging aangaat.
Lesdoel: Leerlingen maken kennis met de standaardopzet voor een verhaal.

Fictie 0 ¹	Verhaal

Overzicht van de schrijftaak

Les 1:

- U maakt een koppeling met het Nieuwsbegriponderwerp: uitdagingen.
- U legt de leerlingen uit dat ze een verhaal gaan schrijven. Bij zo'n verhaal let je op: (1) Een hoofdpersoon: jijzelf als de held, (2) De hoofdpersoon wil iets bereiken (de uitdaging), (3) Er zijn dingen die de hoofdpersoon in de weg zitten, (4) De afloop: de hoofdpersoon lost de problemen op.
- Leerlingen bedenken ook wie de lezer(s) van hun verhaal wordt/worden.
- Leerlingen brainstormen klassikaal over helden en uitdagingen.
- Leerlingen maken een tekening van hun held en schrijven het verhaal aan de hand van opdrachten bij fases 1 t/m 4. Ze werken in tweetallen om ideeën met elkaar uit te wisselen.

Les 2:

- Leerlingen maken een verbeterplan voor hun tekst en herschrijven hun verhaal. Verhalen én tekeningen worden (apart) opgehangen en alle leerlingen kiezen: welke tekening hoort bij welk verhaal?
- Alle verhalen worden in de klas opgehangen met de erbij horende tekening.
- Evaluatie/reflectie.

Vorbereiding

- Lees vooraf beide lessen door.
- Maak schrijfmaatjes.

Handleiding Les 1

Materiaal

- Voor iedere leerling schrijfopdrachten les 1 (B), inclusief schema.
- Voor iedere leerling een tekenblad en tekenmateriaal om bij opdracht 2 de held te tekenen.
- Voor iedere leerling een schrijfblad of schrift om bij opdracht 5 het verhaal te schrijven.

¹ Deze les heeft nummer 0, omdat de scholen in Nederland Midden de les nog niet doen. Later volgt les Fictie 1.

OPDRACHT 1 Wat ga je schrijven: een verhaal over een held die een uitdaging aangaat

1. Kom terug op het Nieuwsbegriponderwerp van deze week en leg de nadruk op uitdagingen.
2. Vertel de leerlingen dat ze vandaag een verhaal mogen schrijven over zichzelf waarin ze een uitdaging aangaan. In dat verhaal zijn ze een held(in) die de uitdaging aangaat.
3. Houd met de leerlingen een gesprek over held(inn)en en uitdagingen. Wanneer is iets een uitdaging (het is iets moeilijks, maar je wilt het toch graag doen). Kunnen ze voorbeelden noemen van uitdagingen? Wat vinden zij zelf een uitdaging? Welke soorten held(inn)en zijn er allemaal? Wat voor een held(in) zouden ze willen zijn? Hoe ziet die held(in) eruit? Wat kan hij of zij allemaal?
4. Laat de leerlingen hun opdrachtbladen bekijken. Welke opdrachten helpen hen om het verhaal te verzinnen?
5. Bespreek: wat willen ze met hun verhalen doen als die klaar zijn? Aan de muur hangen? Er een boek van maken? Thuis laten lezen?

Oriëntatie op de les

Neem nu ter oriëntatie de twee lessen door met de leerlingen. Vertel dat ze in les 1 een tekening van hun held maken en de eerste versie van hun verhaal schrijven; dat ze in les 2 hun verhaal definitief maken en gaan kijken of ze zelf kunnen ontdekken welke held(inn)entekening bij welk verhaal hoort. Vertel ook wat het doel is van de opdrachten, wat ze gaan leren: welke stappen je kunt gebruiken om een goed verhaal te schrijven. Leerlingen weten dan waar ze naartoe werken (ca 5-7 minuten).

OPDRACHT 2 Bedenken: een tekening maken van de held

1. Laat de schrijfmaatjes met elkaar bespreken hoe de held(in) eruit zal zien. Ze doen dit aan de hand van de vragen op hun opdrachtblad.
2. Laat de leerlingen een tekening maken van hun held(in).

OPDRACHT 3 Bedenken: je verhaal verzinnen

Bespreek met de leerlingen de uitleg op het opdrachtblad. Geef hen daarna opdracht de vragen in het schema individueel te beantwoorden in losse woorden of korte zinnen.

Met begeleiding: Voor leerlingen die meer instructie nodig hebben neemt u elke vraag van het schema apart door.

OPDRACHT 4 Bedenken: het verhaal vertellen aan je schrijfmaatje

1. Laat de leerlingen aan hun schrijfmaatje vertellen welk verhaal ze hebben bedacht.
2. Geef hen opdracht de checklist voor het verhaal van hun schrijfmaatje in te vullen. Leg uit dat iedereen met de ingevulde checklist zijn of haar verhaal kan verbeteren.
Let op! De leerlingen vullen de checklist in op het opdrachtblad van hun schrijfmaatje zodat die het straks bij de hand heeft.

OPDRACHT 5 De eerste versie van het verhaal schrijven

De leerlingen schrijven hun verhaal. Leg uit dat ze dit doen met behulp van hun ingevulde schema en de door hun schrijfmaatje ingevulde checklist. Maak voor de leerlingen goed duidelijk dat zij nu een eerste versie schrijven: een verhaal is nooit in een keer goed.

Met begeleiding: Bij leerlingen die meer hulp nodig hebben, begeleidt u bij elke stap (de vier delen van het verhaal).

Afronding

Vertel de leerlingen dat ze in de volgende les hun verhaal gaan afwerken. Maak afspraken over bewaren en/of printen van de gemaakte schema's. Neem de tekeningen van de held(inn)en vast in.

Handleiding Les 2

Materiaal

- Voor iedere leerling schrijfopdrachten les 2 (B).
- Voor iedere leerling een schrijfblad om te tekst op te herschrijven.
- (Klad)blaadjes voor leerlingen om nummers van verhalen en tekeningen op te schrijven.

OPDRACHT 6 Herschrijven: je verhaal verbeteren

1. Leg de leerlingen uit: in les 1 hebben ze een eerste versie van hun verhaal geschreven. Nu schrijven ze een definitieve versie. Want verhalen die af zijn worden opgehangen in de klas, dus voor iedereen die in de klas komt moeten ze er goed uitzien. Ook als het door andere lezers gelezen wordt, moet het helemaal goed zijn. (Bij opdracht 1 hebben de leerlingen vastgesteld wie hun lezers zijn.)
2. Alle leerlingen lezen hun eigen tekst nog eens. Ze schrijven in de checklist wat ze eraan willen verbeteren.
3. Daarna verbeteren ze hun verhaal. Ondersteun de zwakkere leerlingen, bijvoorbeeld bij het vaststellen van wat beter kan (invullen van de checklist).

OPDRACHT 7 Alle verhalen lezen: welke tekening hoort bij welk verhaal?

Hang alle verhalen en tekeningen op, verhalen aan één kant, tekeningen aan een andere kant. Laat de leerlingen bedenken welke tekening bij welk verhaal hoort.

Tip: zet nummertjes en/of letters op de tekeningen en verhalen zodat leerlingen kunnen opschrijven wat bij wat hoort: 5S, 23B enzovoort.

Bespreek klassikaal wat bij elkaar hoort en hang dan de tekeningen bij de erbijhorende verhalen.

OPDRACHT 8 Terugkijken: het schrijven bespreken

Laat de leerlingen de reflectievragen maken en bespreek deze.

Afronding

Willen de leerlingen nog iets anders met de verhalen doen (besproken in les 1)? Voer dat uit.

Verschillen in de lessen tussen niveau A en B

	B	A
Opdrachtblad	Complexere formulering.	Eenvoudigere formulering.
beoordeling	Van de leerlingen mag verwacht worden dat ze al 3 of 4 scores in de rubrics	Van de leerlingen mag verwacht worden dat ze nog 1 of 2 scores in de rubrics.

Rubrics

Categorieën	4	3	2	1
1. Hoe goed loopt het verhaal?	Het verhaal is duidelijk opgebouwd. De ene scène of gebeurtenis volgt de andere logisch op.	Het verhaal is best duidelijk opgebouwd. Eén scène of gebeurtenis volgt misschien wat minder logisch op de andere.	Het verhaal is wat moeilijk te volgen. De gebeurtenissen volgen elkaar niet altijd logisch op.	Het verhaal is een ongeordende serie van gebeurtenissen. Het is amper te volgen.

Categorieën	4	3	2	1
Zijn de verhaalonderdelen terug te vinden? (hoofdpersoon, uitdaging, wat zit in de weg, afloop)	Alle vier verhaalonderdelen terug te vinden, goed uitgewerkt.	Drie tot vier verhaalonderdelen terug te vinden, aardig uitgewerkt.	Eén tot drie verhaalonderdelen terug te vinden, niet allemaal goed uitgewerkt	Slechts een enkel verhaalonderdeel terug te vinden.

Categorieën	4	3	2	1
2. Hoe boeiend is het verhaal voor de lezer? (Laat de klas een oordeel geven)	Heel erg boeiend.	Best wel boeiend.	Een beetje boeiend.	Niet zo boeiend.

Categorieën	4	3	2	1
-------------	---	---	---	---

Zijn de zinnen goed geformuleerd?	Alleen sporadische zwakke of foute formuleringen	Minstens driekwart van de zinnen goed geformuleerd.	Minstens de helft van de zinnen goed geformuleerd	Een enkele goed geformuleerde zin.
--	--	---	---	------------------------------------